

İlköğretim Okullarının Değişime Hazır Bulunuşluk Düzeyleri (Uşak İli Örneği)*

Mehmet Akif HELVACI**

Bilal KICIOĞLU***

Özet

Bu araştırma, Uşak ili Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı ilköğretim okullarının değişime hazırbulunuşluk düzeylerini, öğretmenlerin, okul yöneticilerinin, okulların alt yapısının ve velilerin değişime hazır bulunuşluğu boyutlarında ne derece hazır olduklarını, öğretmenlerin görüşlerine göre saptamayı amaçlamaktadır. Bununla birlikte öğretmenlerin ilköğretim okullarının değişime hazır bulunuşluklarına ilişkin görüşlerinin cinsiyet değişkenine göre dört boyutta anlamlı bir farklılığın olup olmadığı saptanmak istenmiştir.

Araştırmanın evrenini, Uşak ili merkez ve beş ilçesinde ilköğretim okullarında görev yapan 1669 öğretmen oluşturmaktadır. Bunları temsilen örnekleme girecek öğretmen sayısı 255 olarak belirlenmiştir. Örnekleme oluşturan öğretmenlere, araştırmacılar tarafından geliştirilen “Kişisel Bilgi Formu” ve “İlköğretim Okullarının Değişime Hazırbulunuşluk Ölçeği” uygulanmıştır. Elde edilen veriler SPSS paket programında çözümlenmiştir. Öğretmenlerin görüşlerine göre ilköğretim okullarının değişime hazırbulunuşluk boyutlarındaki hazır bulunma düzeylerinin cinsiyete göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için t-testi uygulanmıştır. Araştırma bulguları öğretmenlerin görüşlerine göre, ilköğretim okullarının değişime hazırbulunuşluk kapsamında, öğretmenlerin, okul yöneticilerinin, okulların fiziki ve teknolojik alt yapısının ve velilerin değişime hazırbulunuşluğunun “orta” düzeyinde olduklarını göstermektedir. Öğretmenlerin ilköğretim okullarının değişime hazır bulunuşluklarına ilişkin görüşlerinin cinsiyet değişkenine göre dört boyutta da anlamlı bir farklılığın olmadığı belirlenmiştir.

Anahtar kelimeler: İlköğretim okulu, değişim, hazır bulunuşluk, değişime karşı hazır bulunuşluk,

The readiness level of basic education schools for change (Uşak Case)

Abstract

This study aims to identify the perceptions of teachers on the readiness level of the basic education schools in USAK for change, in other words, to what extend teachers, school

* Bu makale yüksek lisans tezinden derlenmiştir.

** Yrd. Doç. Dr. Uşak Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü, mahelvaci@yahoo.com

*** MEB Gazi Emet İlköğretim Okulu Emet/KÜTAHYA bilalkcr@hotmail.com

administrators, parents and the school infrastructure are ready for change. Besides, it was aimed to determine if there is a significant difference between the perceptions of teachers on the readiness of schools for change in four dimensions.

The population of the study includes 1669 teachers who are employed in basic education schools located in the center of Usak and in its five counties. The sample is determined as 255 teachers. The teachers were administered a “personal information form” and “The readiness level of Basic Education Schools for Change form” developed by the researchers. The obtained data were analysed in the SPSS package program. T-test was conducted to determine if there is a significant gender difference between the perceptions of teachers on the dimensions of readiness level of basic education school. The findings of the teacher perceptions showed that the readiness level of teachers, school administrators, the physical and technological infrastructure of schools were ready for change in an “average” level. No significant differences were found between the perceptions of teachers on four dimensions of readiness level of schools in terms of gender.

Key words: Basic Education school, readiness, readiness for change

Giriş

Tüm dünyada olduğu gibi Türkiye’de de özellikle 1980’li yıllardan sonra çağdaş yaşamın gerektirdiği ölçülere ulaşmak ve eğitimin niteliğini artırmak amacıyla eğitim sisteminde, “yeniden yapılanma”, “eğitim reformu” “yeniden düzenleme” ya da “geliştirme” çabaları altında çeşitli değişim faaliyetleri içine girildiği gözlemlenmektedir. Bu gibi değişim girişimlerinden bazıları: İki yıllık eğitim enstitülerinin dört yıla çıkarılması; ders geçme ve kredili sisteme geçiş; LİMME (lise mezunlarını meslek edindirme) projesi; temel eğitimin 8 yıla çıkarılması; Milli Eğitimi Geliştirme Projesi adı altında eğitim fakültelerinin yeniden düzenlenmesi; yine bu proje kapsamında ilk ve orta öğretim sistemini geliştirme yönünde faaliyetler; üniversite giriş sınav sisteminin yeniden ele alınması; merkez ve taşra örgütlerinde yeniden düzenlemeler (bazı birimlerin örgüte eklenmesi veya bazı birimlerin çıkarılması gibi); MEB’lığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun değişikliği çalışmaları; okul müfredatlarındaki değişimler; Toplam Kalite Yönetimine yönelik çalışmalar; okullarda bilgisayar kullanımının başlatılması, öğretmenlik ünvanlarında yapılmak istenen birtakım değişiklikler (öğretmen, uzman öğretmen, başöğretmen) gibi yapısal, teknolojik, insan ve amaçlar hedefler boyutunda birtakım değişikliğe neden olabilecek bazı girişimler gerçekleştirilmiş ya da gerçekleştirilmek istenmektedir (Kaptan, 2001, 298; Toklucu, 2001, 70; Toptan, 2001 : 388; Türk, 1998; Bülbül, 1999 : 253; Hesapçioğlu, 2003: 155).

Türkiye’de yukarıda da bahsedilen değişim veya yenilik girişimlerinin, okul ya da sistem tarafından kabul ya da red edileceği araştırılmadan uygulamaya konuldukları görülmektedir. Zor ya da etkili değişimin ya da yeniliğin yerine, kolay ve gösterişli olanın seçildiği, bunun sonucunda da değişim girişimlerinin sorunları gideremediği ya da değişimin amacına ulaşamadığı ve pek çok emeğin, zamanın ve paranın boşa harcandığı belirtilmektedir (Bursalıoğlu, 2000: 54; Özdemir, 1995; Cafoğlu, 1996: 39). Bunun en önemli nedenleri arasında, “değişim yönetimi” ilkelerine uyulmaması ve değişim çabalarının etkili bir şekilde nasıl yönetilebileceği konusunda hissedilen bilgi ve deneyim eksikliği görülmektedir (Tanrıoğlu, 1995 :10; Özden, 2000; Erdoğan, 2002; Karip, 1997).

Gelişmiş ülkelerde özellikle A.B.D.’de eğitimde planlı değişim konusunda belli bir bilgi birikimi bulunmakla birlikte, Türkiye’de bu alanda yapılmış çalışmalar yok denecek kadar azdır. Eğitimde bir çok yeniliğin öngörüldüğü bir dönemde değişim uygulamalarının başarılı olmasını sağlayan ya da başarısızlığına neden olan etkenlerin belirlenmesi bir zorunluluk olarak karşımıza çıkmaktadır (Karip, 1996). Eğitimde başarısızlıkla sonuçlanan reform ya da değişim girişimleri, yeni reform çabalarının da başarısızlıkla sonuçlanacağı beklentisinin oluşmasına neden olabilmekte, böyle bir olumsuz beklenti ise değişime karşı direnmenin olmadığı örgütlerde bile reformların uygulanmasında başarıyı engelleyebilmektedir (Fullan, 1993; Akt. Karip, 1996). Bu açıdan eğitimde değişimin nasıl yönetileceği hakkında bilgi ve deneyim birikimine gereksinim duyulmaktadır. Bu nedenle, değişimin, eğitim sisteminde ya da okullarda nasıl yönetileceği, araştırılması ve biçimlendirilmesi gereken önemli bir konudur. Çünkü değişim belli bir sistematığı olan bir süreçtir (Erdoğan, 2002: 124; Özdemir, 1995; Tanrıoğlu, 1995; Çelikten, 2000: 14; Alkan, 1992; Alç, 1990).

PROBLEM

Öğretmenlerin görüşlerine göre Uşak ili Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlı devlet ilköğretim okullarının değişime karşı hazır bulunuşlukları ne düzeydedir?

Alt Problemler

- 1- Öğretmenlerin değişime karşı hazır bulunuşluk boyutuna ilişkin yeterlikleri,
 - a. Kendi görüşlerine göre ne düzeydedir?

- b. Öğretmenlerin, değişime karşı hazır bulunuşluk düzeyine ilişkin görüşleri cinsiyet değişkenine göre farklılık göstermekte midir?
- 2- Öğretmenlerin, okul yöneticilerinin değişime karşı hazır bulunuşluk boyutuna ilişkin yeterlikleri,
- a) Öğretmenlerin görüşlerine göre ne düzeydedir?
- b) Öğretmenlerin, okul yöneticilerinin değişime hazır bulunuşluk düzeylerine ilişkin görüşleri cinsiyet değişkenine göre farklılık göstermekte midir?
- 3- Öğretmenlerin, okulların fiziki ve teknolojik alt yapısının değişime hazır bulunuşluk boyutuna ilişkin yeterlikleri,
- a) Öğretmenlerin görüşlerine göre ne düzeydedir?
- b) Öğretmenlerin, okulların alt yapısının değişime hazır bulunuşluk düzeylerine ilişkin görüşleri cinsiyet değişkenine göre farklılık göstermekte midir?
- 4- Öğretmenlerin, velilerin değişime hazır bulunuşluk boyutuna ilişkin yeterlikleri,
- a) Öğretmenlerin görüşlerine göre ne düzeydedir?
- b) Öğretmenlerin, velilerin değişime hazır bulunuşluk düzeylerine ilişkin görüşleri cinsiyet değişkenine göre farklılık göstermekte midir?

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı devlet ilköğretim okullarının değişime hazır bulunuşluk düzeylerini değerlendirmeyi amaçlayan bu araştırma karşılaştırmalı türden tarama modelindedir. Tarama modelleri geçmişte ve halen var olan durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır. Araştırmaya konu olan olay birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. Onları, herhangi bir şekilde değiştirme ve etkileme çabası gösterilmez, önemli olan araştırma konusunu uygun biçimde gözleyip belirleyebilmektir (Karasar, 2002:77).

Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Bu araştırmanın evrenini; Uşak il sınırları içerisindeki Merkez, Banaz, Eşme, Karahallı, Sivasslı, Ulubey ve bu ilçelere bağlı köylerde bulunan Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı 175

İlköğretim okulunda 2009–2010 eğitim öğretim yılında görev yapan 1669 öğretmen oluşturmaktadır.

Bu araştırmanın örneklemini Uşak İli merkez, ilçe ve köylerde aşağıdaki listeden random yöntemi ile seçilen 85 ilköğretim okulunda görev yapan öğretmenler oluşturmaktadır. Örneklem büyüklüğünü belirlemede farklı büyüklükteki örneklem için kuramsal örneklem büyüklükleri çizelgesinden (Balcı, 2004: 95) faydalanılmıştır. Örneklem büyüklüğü, Çizelgede %95' lik güven düzeyi için ve %4'lük sapma miktarı için esas alındığında 1669 olan öğretmen alt evrenini 255 öğretmenin temsil edebileceği görülmektedir. Her ilçede örnekleme girecek öğretmen sayısının belirlenmesi tüm ildeki toplam öğretmen sayısına (1669) oranlanarak belirlenmiştir. Bu çizelgeye göre Uşak'ta ilköğretim okullarında görev yapan öğretmenler için gerekli örneklem büyüklüğü 255 olarak belirlenmiştir. Araştırmanın evrenini ve örneklemini oluşturan öğretmenlerin ilçelere göre dağılımı tablo 1' de görülmektedir.

Tablo 1.

Araştırma Evrenini Oluşturan Okullar ve Bu Okullarda Görevli Öğretmen Sayıları

İlçe Adı:	Evreni Oluşturan Okul Sayıları	Örneklemini Oluşturan Okul Sayıları	Evreni Oluşturan İlköğretim Okulu Öğretmen Dağılımı	Örneklemini Oluşturan İlköğretim Okulu Öğretmen Dağılımı
Uşak(Merkez)	66	32	1042	90
Banaz	36	17	203	68
Eşme	29	14	175	43
Karahallı	12	6	63	24
Sivash	18	9	107	17
Ulubey	14	7	79	13
Toplam:	175	85	1669	255

Ölçme Aracının Geliştirilmesi

Örnekleme giren katılımcılardan, İ.Ö.O.’nın değişime hazır bulunuşluk düzeylerine ilişkin gerekli veriler Helvacı ve Kıcı (2010) tarafından geliştirilen, kişisel bilgiler ve ilköğretim okullarının değişime hazırlık düzeyi ölçeği olmak üzere iki bölümden ve 57 maddeden oluşan bir veri toplama aracı ile elde edilmiştir.

İlköğretim okullarının değişime hazır bulunuşluk ölçeği “öğretmenlerin değişime hazır bulunuşluğu”; “okul yöneticilerinin değişime hazır bulunuşluğu”; “okulların fiziki ve teknolojik yapısının hazır bulunuşluğu”; “velilerin değişime hazır bulunuşluğu” boyutları olmak üzere dört boyuttadır. Araştırmada her boyut birer alt ölçek olarak değerlendirilmiştir. Her alt ölçek ya da boyuta ilişkin hazır bulunuşluk düzeylerini değerlendirme ölçeği, likert tipi (1) Hiç katılmıyorum , (2) Kısmen katılıyorum (3) Orta düzeyde katılıyorum (4) Büyük ölçüde katılıyorum (5) Tamamen katılıyorum beşli dereceleme türünde hazırlanmıştır.

Alt ölçeklerin yapı geçerliği, faktör analizi tekniği ile sınanmıştır. Güvenilirlik çalışmaları için ise, bir iç tutarlık yaklaşımı olan Cronbach Alpha Katsayısı formülü kullanılmıştır. Alt ölçeklerin geçerlik ve güvenilirlik analizlerinin sonuçları aşağıda tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2.
İ.Ö.O’nun Değişime Hazır Bulunuşluk Ölçeğine Ait Değerler

İ.Ö.O.nun Değişime Hazır Bulunuşlukları Ölçeğinin Alt Boyutları	Madde Sayısı	Faktör Yükleri	Güvenirlilik Katsayısı
Öğretmenlerin Değişime Hazır Bulunuşluğu	14	.70 -.82	.92
Yöneticilerin Değişime Hazır Bulunuşluğu	24	.73-.85	.96
Okulların Fiziki ve Teknolojik Alt Yapısının Hazır Bulunuşluğu	7	.70-.82	.98
Velilerin Hazır Bulunuşluğu	3	.81-.85	.93
Toplam	48	-	.95

Verilerin Analizi

Anketler 2009 Kasım ayında Uşak il merkezi, ilçe merkezi, belde ve köylerinde bulunan ilköğretim okullarında uygulanmıştır. Okullara gönderilen anketlerden 260'ı geri dönmüş, eksik ve boş olan anketler ayıklandıktan sonra geriye kalan 255 anket değerlendirmeye alınmıştır. Elde edilen verilerin istatistiksel çözümlenmesinde SPSS 11.5 (Sosyal Bilimler için İstatistik Programı) paket programından yararlanılmıştır.

Uşak İl'i sınırları içerisinde Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı devlet ilköğretim okullarının değişime hazır bulunuşluk düzeylerini değerlendirmede, her boyutta öğretmenlerin değişime hazır bulunuşluk düzeylerine ilişkin maddelere vermiş oldukları cevapların aritmetik ortalama ve standart sapmaları hesaplanmıştır.

İ.Ö.O.'nın öğretmen görüşlerine göre değişime hazır bulunuşluk düzeylerine ilişkin değerlendirmeler arasında cinsiyet değişkenine bağlı olarak anlamlı bir farklılığın olup olmadığını belirlemek amacıyla t-testi uygulanmıştır. Grup ortalama puanları arasındaki farkların test edilmesinde 0.5 anlamlılık düzeyi esas alınmıştır.

İ.Ö.O.'nın değişime hazır bulunuşluk düzeyini değerlendirme ölçeğinde öğretmenlerin verilen maddelere ilişkin tepkilerini belirlemede beşli likert derecelendirme ölçeği kullanılmıştır. Ölçek (5) Tamamen katılıyorum, (4) Büyük ölçüde katılıyorum, (3) Orta düzeyde katılıyorum, (2) Kısmen katılıyorum, (1) Hiç katılmıyorum seçeneklerinden oluşmaktadır. Araştırmada kullanılan beşli derecelendirme ölçeğine uygun olarak elde edilen ağırlıklı ortalama puanlarının derecelendirilmesi ve yorumlanması aşağıda tablo 3'de gösterilmiştir.

Tablo 3.
Verileri Sınıflandırma Aralıkları

Ağırlık Puanı	Seçenekler	Puan Sınırları
1	Hiç Katılmıyorum	1,00–1,79
2	Kısmen Katılıyorum	1,80–2,59
3	Orta Düzeyde Katılıyorum	2,60–3,39
4	Büyük Ölçüde Katılıyorum	3,40–4,19
5	Tamamen Katılıyorum	4,20–5,00

Analizler sonucunda elde edilen bulgular, alt problemlere uygun olarak tablolara dönüştürülerek yorumlanmıştır.

BULGULAR

Bu bölümde araştırma bulgularına ilişkin elde edilen veriler, alt problemlere göre tablolaştırılarak sunulmuştur.

Alt Problem 1. İlköğretim Okullarında Görevli Öğretmenlerin Değişime Hazır Bulunuşluk Düzeyleri

İlköğretim okullarının değişime hazır bulunuşluk ölçeğinin bu boyut ya da ölçekte yer alan 14 maddeye ilişkin öğretmen görüşleri ile ilgili betimsel istatistikler tablo 4'de verilmiştir.

Tablo 4.
Katılımcıların Öğretmenlerin Değişime Hazır Bulunuşluk Boyutuna İlişkin Görüşleri İle İlgili Betimsel İstatistikler

No	Maddeler	\bar{X}	SS	Düzyey	Önem Sırası
1	Bu okulda öğretmenlerin, eğitim öğretimle ilgili geleneksel olmayan fikir ve davranışları destekleyeceklerini düşünüyorum.	3,196	0,935	Orta	8
2	Değişimi ya da yeniliği bir gelişme olarak algılama düzeyine sahip olduklarını düşünüyorum.	3,651	0,935	Çok	1
3	Değişim ya da yenilik sürecine katılımı istekli olacaklarını düşünüyorum.	3,651	0,960	Çok	2
4	Değişime karşı çekimser bir tutum sergileyeceklerini düşünüyorum.	3,122	1,067	Orta	10
5	Değişim ya da yenilikten çok mevcut durumu koruma eğiliminde olacaklarını düşünüyorum.	2,808	0,983	Orta	13
6	Olası değişim veya yenilik girişimlerine çoğunlukla önyargılı yaklaşacaklarını düşünüyorum.	3,224	1,154	Orta	7
7	Değişim ya da yenilik girişimlerine karşı üst düzeyde motivasyona sahip olabileceklerini düşünüyorum.	2,894	0,984	Orta	12
8	Eğitim öğretimde başarılı olmak için değişim ya da yenileşme çalışmalarının gerekliliğinin bilincinde olduklarını düşünüyorum.	3,620	0,968	Çok	3
9	Okulda değişik öğretim yöntem ve tekniklerini deneme eğilimi içinde olduklarını düşünüyorum.	2,969	1,011	Orta	11
10	Gelişen teknoloji ve yenilenen programları sürekli takip ettiklerini düşünüyorum.	3,184	1,028	Orta	9

11	Toplumda meydana gelen (sosyal, kültürel ve ekonomik) değişimlere karşı duyarlı olduklarını düşünüyorum.	3,478	0,955	Çok	4
12	Okul geliştirme amaçlı hizmet içi eğitim kurslarına istekli olarak katılacaklarımı düşünüyorum.	3,357	1,028	Orta	5
13	Eğitim öğretimle ilgili gelişmeleri eğitim dergilerinden takip edebilme yeterliğine sahip olduklarına inanıyorum.	2,737	1,056	Orta	14
14	Televizyon programlarından eğitim öğretimle ilgili gelişmeleri takip ettiklerini düşünüyorum.	3,239	1,088	Orta	6
TOPLAM		3,224	0,349	Orta	

Tablo 4’de yer alan bulgular incelendiğinde öğretmenlerin görüşlerine göre, öğretmenlerin değişime hazır bulunuşluk boyutuna ilişkin toplam ortalama düzeyinin $\bar{X} = 3,22$ olduğu saptanmıştır. Bu ortalama ve ölçekteki tüm maddelerin ortalamalarının ölçek sınırları içerisinde “orta” düzeye denk geldiği görülmektedir. Öğretmenlere göre bu ölçekteki ortalama puanlar 2,73-3,65 arasında değişmektedir.

Öğretmenlerin görüşlerine göre, öğretmenlerin değişime hazır bulunuşluk boyutundaki maddelere ilişkin görece olarak en yüksek düzeyde sahip oldukları ilk beş yeterli şunlardır: Değişimi ya da yeniliği bir gelişme olarak algılama düzeyine sahip olma ($\bar{X} = 3,65$); Değişim ya da yenilik sürecine katılımda istekli olma ($\bar{X} = 3,64$); Eğitim öğretimde başarılı olmak için değişim ya da yenileşme çalışmalarının gerekliliğinin bilincinde olma ($\bar{X} = 3,62$); Toplumda meydana gelen (sosyal, kültürel ve ekonomik) değişimlere karşı duyarlı olma ($\bar{X} = 3,47$); Okul geliştirme amaçlı hizmet içi eğitim kurslarına istekli olarak katılma ($\bar{X} = 3,35$) dır.

Diğer açıdan, öğretmenlerin değişime hazır bulunuşluk boyutunda en düşük düzeyde sahip oldukları son beş yeterli ise şunlardır: Eğitim öğretimle ilgili gelişmeleri eğitim dergilerinden takip edebilme ($\bar{X} = 2,73$); Değişim ya da yenilikten çok mevcut durumu koruma eğiliminde olma. ($\bar{X} = 2,8$); Değişim ya da yenilik girişimlerine karşı üst düzeyde motivasyona sahip olabilme ($\bar{X} = 2,89$); Okulda değişik öğretim yöntem ve tekniklerini

deneme eğilimi içinde olma ($\bar{X} = 2,96$); Değişime karşı çekimsel bir tutum sergileme ($\bar{X} = 3,12$) dir.

Bulgular incelendiğinde, öğretmenlerin değişime hazır bulunuşlukları “orta” düzeyinde oldukları görülmektedir. Bununla birlikte, öğretmenler kendilerinin değişime hazır bulunuşluk düzeyini dört yeterlikte çok düzeyinde değerlendirmektedir.

Cinsiyet Değişkenine Göre Öğretmenlerin Değişime Hazır Bulunuşluk Düzeyleri

Katılımcıların öğretmenlerin değişime hazır bulunuşluk boyutuna ilişkin görüşlerinin cinsiyet değişkenine göre t-testi sonuçları tablo 5’de verilmiştir.

Tablo 5.

Katılımcıların Öğretmenlerin Değişime Hazır Bulunuşluk Düzeylerine İlişkin Görüşlerinin Cinsiyet Değişkenine Göre T Testi Sonuçları

Cinsiyet	N	\bar{X}	S	Sd	T	p
Erkek	150	3,221	0,331	253	-0,141	0,797
Kadın	105	3,227	0,374			

(*) $p < 0,05$ düzeyinde anlamlı

Tablo 5’de görüldüğü gibi katılımcıların öğretmenlerin değişime hazır bulunuşluk boyutuna ilişkin görüşleri cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir [$t(253) = -0.141$, $p > 0.05$]. Ancak görece olarak, kadınların ortalamalarının ($\bar{X} = 3,227$) erkeklerin ortalamalarından ($\bar{X} = 3,22$) daha yüksek olduğu görülmektedir.

Alt Problem 2. Öğretmenlerin görüşlerine göre okul yöneticilerinin değişime karşı hazır bulunuşluk boyutuna ilişkin yeterlikleri.

İlköğretim okullarının değişime hazır bulunuşluk ölçeğinin bu boyut ya da ölçekte yer alan 24 maddeye ilişkin öğretmen görüşleri ile ilgili betimsel istatistikler tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6.

Katılımcıların, Okul Yöneticilerinin Değişime Hazır Bulunuşluk Boyutuna İlişkin Görüşleri İle İlgili Betimsel İstatistikler

No	Maddeler	\bar{X}	S	Düzyey	Önem Sırası
1	Bu okulda yöneticilerin, değişimin veya yeniliğin gerekli olduğuna inandıklarını düşünüyorum.	3,455	1,089	Çok	6
2	Değişim veya yeniliğe açık bir tutum sergileyeceklerini düşünüyorum.	2,980	1,037	Orta	14
3	Değişimin veya yeniliğin okulun yararına olduğunu düşündüklerine inanıyorum.	3,537	1,045	Çok	5
4	Okulda yapılan değişiklikleri destekleyeceklerine inanıyorum.	3,090	1,070	Orta	13
5	Değişimin okullar için önemini ve gereğini öğretmen, öğrenci, veli ve diğer personele etkili bir biçimde anlatabilecek yeterliğe sahip olduklarını düşünüyorum.	3,306	1,050	Orta	9
6	Değişim ya da yenilik için gerekli bütçeyi oluşturabileceklerine inanıyorum.	2,980	1,092	Orta	15
7	Okullarında olası değişim ya da yenilik girişimleri için önceden hazırlıklarını (araç ve gereçlerin temini) yapabilecek yeterlikte olduklarını düşünüyorum.	2,910	1,029	Orta	17
8	Olası değişim girişimleri sonucunda ortaya çıkabilecek sorunlara önceden çözüm üretebilecek yeterliğe sahip olduklarına inanıyorum.	2,914	1,105	Orta	16
9	Okullarında değişime karşı oluşabilecek direniş kaynaklarını öngörebilme yeterliğine sahip olduklarını düşünüyorum.	2,753	1,067	Orta	19
10	Okullarında değişime karşı oluşabilecek direnişlerin nasıl azaltılabileceği konusunda yeterli bilgi ve beceriye sahip olduklarını düşünüyorum.	2,733	1,027	Orta	20
11	Değişimi gerçekleştirebilecek etkili iletişimi kurabileceklerini düşünüyorum.	3,118	1,036	Orta	12
12	Değişimi etkin bir şekilde planlayabileceklerini düşünüyorum.	3,396	0,970	Orta	8
13	Okulda değişim için bir vizyon oluşturabileceklerini düşünüyorum.	2,627	1,003	Orta	22
14	Okulun örgütsel özellikleri konusunda bilgi sahibi olduklarını düşünüyorum.	3,706	0,916	Çok	1
15	Değişim veya yenilik sürecinde okul üyelerinin (öğretmen, öğrenci, veli, personel) desteğini alabileceklerini düşünüyorum.	3,549	0,994	Çok	4

16	Değişim veya yenilik girişimlerinde okul personelini motive etme teknikleri konusunda yeterli bilgi ve beceriyi sahip olduklarını düşünüyorum.	2,796	0,999	Orta	18
17	Değişim sürecinde yer alan okul personeli arasında karşılıklı destek ve güven duygusu oluşturabilecek bilgi ve beceriyi sahip olduklarını düşünüyorum.	2,729	1,109	Orta	21
18	Değişim veya yeniliğin iş görenler üzerinde kontrolü kaybetmelerine neden olacağını düşündüklerini zannediyorum.	3,408	1,125	Çok	7
19	Değişim veya yenilik sürecinde okul aile birliğinin desteğini alabilecek yeterliğe sahip olduklarını düşünüyorum.	3,678	0,947	Çok	2
20	Değişim ya da yenilik girişimleri için çevresindeki sivil toplum örgütlerinden destek alabilecek yeterliğe sahip olduklarını düşünüyorum.	3,553	0,990	Çok	3
21	Mesleki gelişmelerini sağlama konusunda ilgili yayınları takip ettiklerini düşünüyorum.	2,522	1,049	Az	24
22	Eğitim öğretim çalışmalarının yürütülmesinde, sürekli farklı ve çağdaş yöntemler kullanabilecek yeterliğe sahip olduklarını düşünüyorum.	2,537	1,011	Az	23
23	Okulda çağdaş öğretim teknolojilerini kullanabilecek yeterliğe sahip olduklarını düşünüyorum.	3,231	1,078	Orta	10
24	Okullarında değişim ya da yenilik yapabilecek yetkilere sahip olduklarını düşünüyorum.	3,216	1,026	Orta	11
TOPLAM		3,114	0,414	Orta	

Tablo 6’da yer alan bulgular incelendiğinde öğretmenlerin görüşlerine göre, okul yöneticilerinin değişime hazır bulunuşluk boyutuna ilişkin toplam ortalama yeterlik düzeyinin $\bar{X} = 3,11$ olduğu saptanmıştır. Bu ortalama ve ölçekteki tüm maddelerin ortalamalarının ölçek sınırları içerisinde “orta” düzeye denk geldiği görülmektedir. Öğretmenlere göre bu ölçekteki ortalama puanlar 2,52 ile 3,70 arasında değişmektedir.

Öğretmenlerin, okul yöneticilerinin değişime hazır bulunuşluğu boyutundaki maddelere ilişkin görüşlerine göre, okul yöneticilerinin, görel olarak önem sırasına göre en yüksek düzeyde sahip oldukları ilk beş yeterlik şunlardır: Okulun örgütsel özellikleri konusunda bilgi sahibi olma ($\bar{X} = 3,70$); Değişim veya yenilik sürecinde okul aile birliğinin desteğini alabilme ($\bar{X} = 3,67$); Değişim ya da yenilik girişimleri için çevresindeki sivil toplum

örgütlerinden destek alabilme. ($\bar{X} = 3,55$); Değişim veya yenilik sürecinde okul üyelerinin (öğretmen, öğrenci, veli, personel) desteğini alabilme ($\bar{X} = 3,54$); Değişimin veya yeniliğin okulun yararına olduğunu düşünebilme ($\bar{X} = 3,53$) dir.

Diğer açıdan, öğretmenlerin görüşlerine göre okul yöneticilerinin önem sırası açısından en düşük düzeyde sahip oldukları son beş yeterlik ise şunlardır: Mesleki gelişimlerini sağlama konusunda ilgili yayınları takip edebilme ($\bar{X} = 2,52$); Eğitim öğretim çalışmalarının yürütülmesinde, sürekli farklı ve çağdaş yöntemler kullanabilecek yeterliğe sahip olabilme ($\bar{X} = 2,53$); Okulda değişim için bir vizyon oluşturabilme ($\bar{X} = 2,62$); Değişim sürecinde yer alan okul personeli arasında karşılıklı destek ve güven duygusu oluşturabilecek bilgi ve beceriye sahip olabilme ($\bar{X} = 2,72$); Okullarında değişime karşı oluşabilecek direnişlerin nasıl azaltılabileceği konusunda yeterli bilgi ve beceriye sahip olabilme ($\bar{X} = 2,73$) dir.

Bulgular incelendiğinde, okul yöneticilerinin değişime hazır bulunuşlukları “orta” düzeyinde oldukları görülmektedir. Bununla birlikte, öğretmenler okul yöneticilerinin değişime hazır bulunuşluğunu yedi yeterlikte çok düzeyinde değerlendirmektedir.

Cinsiyet Değişkenine Göre Okul Yöneticilerinin Değişime Hazır Bulunuşlukları

Cinsiyet değişkenine göre okul yöneticilerinin değişime hazır bulunuşluk düzeylerine ilişkin bulgular tablo 7’de gösterilmiştir.

Tablo 7.

Katılımcıların Okul Yöneticilerinin Değişime Hazır Bulunuşluk Düzeyleri İle İlgili Görüşlerinin Cinsiyet Değişkenine Göre t- Testi Sonuçları

Cinsiyet	N	\bar{X}	S	Sd	t	p
Erkek	150	3,079	0,337	253	-1,618	0.107
Kadın	105	3,163	0,501			

(*)p<0,05 düzeyinde anlamlı

Tablo 7’de görüldüğü gibi katılımcıların yöneticilerin değişime hazır bulunuşluk boyutuna ilişkin görüşleri cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir [$t(253) = -0.1618$, $p > 0.05$]. Göreli olarak, kadınların, yöneticilerin değişime hazır bulunuşluk düzeyine ilişkin görüşleri ortalamalarının ($\bar{X} = 3,163$), erkeklerin ortalamalarından ($\bar{X} = 3,079$) daha yüksek olduğu görülmektedir.

Alt Problem 3. Katılımcıların Okulların Fiziki ve Teknolojik Alt Yapısının Değişime Hazır Bulunuşluk Boyutuna İlişkin Görüşleri

İlköğretim okullarının değişime hazır bulunuşluk ölçeğinin bu boyut ya da ölçekte yer alan 9 maddeye ilişkin öğretmen görüşleri ile ilgili betimsel istatistikler tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 8.

Katılımcıların, Okulların Alt Yapısının Değişime Hazır Bulunuşluk Boyutuna İlişkin Görüşleri İle İlgili Betimsel İstatistikler

No	Maddeler	\bar{X}	SS	Düzye	Önem Sırası
1	Okuldaki teknolojik alt yapının eğitim programlarında değişim ya da yenilik yapmak için yeterli olduğunu düşünüyorum.	3,000	1,019	Orta	5
2	Okuldaki fen ve teknoloji laboratuvarlarının öğretimi geliştirme noktasında yeterli olduğunu düşünüyorum.	2,569	0,949	Az	6
3	Okulu geliştirmeye yardımcı internet alt yapısının mevcut olduğunu düşünüyorum.	3,529	1,038	Çok	1
4	Okulu geliştirmeye yardımcı fiziki donanımın mevcut olduğunu düşünüyorum.	3,329	1,109	Orta	3
5	Okulun bütçesi değişim veya yeniliği gerçekleştirebilecek maddi olanaklara sahip olduğunu düşünüyorum.	2,514	1,086	Az	7
6	Okulun öğretim programlarında değişim ya da yenilik yapmak için gerekli donanıma sahip olduğunu düşünüyorum.	3,235	0,988	Orta	4
7	Okulda değişim veya yenilik için gerekli olan insan kaynaklarının yeterli olduğunu düşünüyorum.	3,494	1,015	Çok	2
8	Okulda etkili değişiklik ve yenilik yapılabilecek bürokratik yapının mevcut olduğunu düşünüyorum.	2,494	0,996	Az	8
9	Okulda değişiklik veya yenilik yapabilmek için gerekli, kanun, tüzük ve yönetmeliğin mevcut olduğunu düşünüyorum.	2,408	0,930	Az	9
TOPLAM		2,953	0,446	Orta	

Tablo 8’de yer alan bulgular incelendiğinde, öğretmenlerin görüşlerine göre, okulların alt yapısının değişime hazır bulunuşluk boyutuna ilişkin toplam ortalama düzeyinin $\bar{X} = 3,95$ olduğu saptanmıştır. Bu ortalama ölçek sınırları içerisinde “orta” düzeye denk geldiği görülmektedir. Öğretmenlere göre bu ölçekteki ortalama puanlar 2,40 - 3,52 arasında değişmektedir.

Öğretmenlerin, okulların alt yapısının değişime hazır bulunuşluğu boyutundaki maddelere ilişkin görüşlerine göre, okulların alt yapısının, görece olarak en yüksek düzeyde sahip oldukları ilk üç yeterlik şunlardır: Okulu geliştirmeye yardımcı internet alt yapısının mevcut olması ($\bar{X} = 3,52$); Okulda değişim veya yenilik için gerekli olan insan kaynaklarının yeterli olması ($\bar{X} = 3,49$); Okulu geliştirmeye yardımcı fiziki donanımın mevcut olması ($\bar{X} = 3,32$) dır.

Diğer açıdan, öğretmenlerin görüşlerine göre okulların alt yapısının en düşük düzeyde sahip oldukları son üç yeterlik ise şunlardır: Okulun bütçesi değişim veya yeniliği gerçekleştirebilecek maddi olanaklara sahip olması ($\bar{X} = 2,51$); Okulda etkili değişiklik ve yenilik yapılabilecek bürokratik yapının mevcut olması. ($\bar{X} = 2,49$); Okulda değişiklik veya yenilik yapabilmek için gerekli, kanun, tüzük ve yönetmeliğin mevcut olması ($\bar{X} = 2,40$) dır.

Bulgular incelendiğinde, okulların alt yapısının değişime hazır bulunuşluklarının “orta” düzeyinde oldukları görülmektedir. Bununla birlikte, öğretmenler okulların alt yapısının değişime hazır bulunuşluk düzeyini iki maddede çok düzeyinde değerlendirmektedir.

Cinsiyet Değişkenine Göre Okulların Alt Yapısının Değişime Hazır Bulunuşluklarına İlişkin Bulgular

Cinsiyet değişkenine göre okulların alt yapısının değişime hazır bulunuşluk düzeylerine ilişkin bulgular tablo 9’da gösterilmiştir.

Tablo 9.

Katılımcıların Okulların Alt Yapısının Değişime Hazır Bulunuşluklarına İlişkin Görüşlerinin Cinsiyet Değişkenine Göre T Testi Sonuçları

Cinsiyet	N	\bar{X}	SS	Sd	t	p
Erkek	150	2,970	0,425	253	0,732	0,366
Kadın	105	2,928	0,476			

(*) $p < 0,05$ düzeyinde anlamlı

Tablo 9’da görüldüğü gibi katılımcıların okulun alt yapısının değişime hazır bulunuşluk boyutuna ilişkin görüşleri cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir [$t(253) = 0.732, p > 0.05$]. Göreli olarak, erkeklerin, okulların alt yapısının değişime hazır bulunuşluk düzeyine ilişkin görüşleri ortalamalarının ($\bar{X} = 2.970$), kadınların ortalamalarından ($\bar{X} = 2.92$) daha yüksek olduğu görülmektedir.

Katılımcıların, “Velilerin Değişime Karşı Hazır Bulunuşluk” Boyutuna İlişkin Görüşleri İle İlgili Bulgular

İlköğretim okullarının değişime hazır bulunuşluk ölçeğinin bu boyut ya da ölçekte yer alan 3 maddeye ilişkin öğretmen görüşleri ile ilgili betimsel istatistikler tablo 10’da verilmiştir.

Tablo 10.

Katılımcıların, Velilerin Değişime Hazır Bulunuşluk Boyutuna İlişkin Görüşleri İle İlgili Betimsel İstatistikler

No	Maddeler	\bar{X}	SS	Düzye	Önem Sırası
1	Okulun velilerinin okulda olası değişim veya yenilik sürecine gereken manevi desteği sağlayabileceklerini düşünüyorum.	3,435	1,032	Çok	1
2	Okulun velilerinin okulda olası değişim veya yenilik girişimlerinde okul yöneticilerini destekleyeceklerini düşünüyorum.	3,165	1,089	Orta	2
3	Okulun velilerinin okulda olası değişim veya yenilik girişimleri için gereken maddi desteği sağlayabilecek tutuma sahip olduklarını düşünüyorum.	2,502	1,057	Az	3
TOPLAM		3,034	0,674		

Tablo 10’da yer alan bulgular incelendiğinde öğretmenlerin görüşlerine göre, velilerin değişime hazır bulunuşluk boyutuna ilişkin toplam ortalama düzeyinin $\bar{X} = 3,034$ olduğu saptanmıştır. Bu ortalama ve ölçekteki tüm maddelerin ortalamalarının ölçek sınırları içerisinde “orta düzeye” denk geldiği görülmektedir. Öğretmenlere göre bu ölçekteki ortalama puanlar 2,50-3,43 arasında değişmektedir.

Öğretmenlerin, velilerin değişime hazır bulunuşluğu boyutundaki maddelere ilişkin görüşlerine göre, velilerin, görel olarak önem sırasına göre en yüksek düzeyde sahip oldukları yeterlik şudur:

- Okulun velilerinin okulda olası değişim veya yenilik sürecine gereken manevi desteği sağlayabilme ($\bar{X} = 3,43$).

Diğer açıdan, öğretmenlerin görüşlerine göre velilerin önem sırası açısından en düşük düzeyde sahip oldukları yeterlik ise şudur:

- Okulun velilerinin okulda olası değişim veya yenilik girişimleri için gereken maddi desteği sağlayabilecek tutuma sahip olabilme ($\bar{X} = 2,50$).

Bulgular incelendiğinde, okulların alt yapısının değişime hazır bulunuşluklarının “orta” düzeyinde oldukları görülmektedir.

Cinsiyet Değişkenine Göre Velilerin Değişime Hazır Bulunuşluk Düzeylerine İlişkin Bulgular

Cinsiyet değişkenine göre velilerin değişime hazır bulunuşluk düzeylerine ilişkin bulgular tablo 11’de gösterilmiştir.

Tablo 11.

Katılımcıların Velilerin Değişime Hazır Bulunuşluklarına İlişkin Görüşlerinin Cinsiyet Değişkenine Göre T Testi Sonuçları

Cinsiyet	N	\bar{X}	S	Sd	t	P
Erkek	150	3,062	0,607	253	0,799	0.425
Kadın	105	2,994	0,760			

(*)p<0,05 düzeyinde anlamlı

Tablo 11’de görüldüğü gibi katılımcıların velilerin değişime hazır bulunuşluk boyutuna ilişkin görüşleri cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir [$t(253)= 0.799, p>0.05$]. Göreli olarak, erkeklerin, velilerin değişime hazır bulunuşluk düzeyine ilişkin görüşleri ortalamalarının ($\bar{X}=3,06$), kadınların ortalamalarından ($\bar{X}=2.99$) daha yüksek olduğu görülmektedir.

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırma sonucu elde edilen bulgular farklı çalışmaların sonuçları ile karşılaştırılmış ve yorumlanmıştır.

Araştırma bulgularına göre ilköğretim okullarının değişime hazır bulunuşluklarını değerlendirme bağlamında yer alan ve ilk boyut olan “öğretmenlerin değişime hazır bulunuşluğu”, orta düzey olarak saptanmıştır.

Kurşunoğlu ve Tanrıoğen’in (2006) araştırmasında, Denizli il merkezindeki ilköğretim okullarında görev yapan sınıf ve branş öğretmenlerinin örgütsel değişmeye ilişkin tutumlarının “orta” düzeyde olduğuna ilişkin sonuçlar elde etmiştir. Bu sonuç bu araştırma ile elde edilen sonucu desteklediği görülmektedir.

Seren’in (2005) hastane çalışanlarının değişime karşı tutumlarını incelediği araştırmasında, hastane çalışanlarının değişime karşı orta düzeyde bir tutum sergiledikleri sonucunu elde etmiştir. Bu sonuçtan da hareketle genel de kamu görevlilerinin değişime karşı yüksek düzeyde olumlu tutumlar içinde olmadıkları söylenebilir.

Selvi (2006) tarafından yapılan çalışmada, program uygulamalarına ilişkin değerlendirme sonuçlarının öğretmenler tarafından anlamsız bulunduğu ifade edilmiştir. Program uygulamaları ile ilgili en temel problemlerin başında sınıfların çok kalabalık olması, öğretmenlerin programla ilgili olarak yapılmak istenileni tam olarak kavrayamaması ve bununla ilişkili olarak öğretmenlerin bilgi yetersizliği olduğu görülmektedir. Bu bulguların öğretmenlerin değişime hazır bulunuşluğunun istenilen noktada olmadığını göstermektedir.

Uşak ilinde görev yapan ilköğretim öğretmenlerinin değişime hazır bulunuşluklarının “orta” düzeyde olmasının birden fazla nedeni olabilir. Bu nedenlerden birisinin, değişim ya da yenilikten çok mevcut durumu koruma eğiliminde olma, başka bir nedenin de değişim ya da yenilik girişimlerine karşı üst düzeyde motivasyona sahip olamaması olduğu söylenebilir.

Türk Milli Eğitim Sistemi’nde, öğretmenlerin değişme doğrultusunda pek fazla teşvik edilmemeleri ve mevcut ödül ceza sistemlerinin değişme ile ilişkilendirilmemesi de öğretmenlerin değişime hazır bulunuşluklarının “orta” düzeyde çıkmasının bir başka nedeni olarak ileri sürülebilir. Sistem içerisinde, hem okul müdürlerinin hem de ders denetimine gelen müfettişlerin öğretmenlerin değişmeye yönelik tutumlarını değerlendirmek ve değişme yanlısı öğretmenlerin ödüllendirmek gibi bir kaygı taşımamaları da öğretmenlerin değişime hazır bulunuşluklarının yüksek çıkmasının nedenlerinden birisi olarak gösterilebilir.

Öğretmenlerin değişime hazır bulunuşluklarına ilişkin öğretmen görüşlerinin cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermediği ancak görece olarak kadınların ortalamalarının erkeklerin ortalamalarından daha yüksek olduğu görülmektedir.

Araştırma bulgularına göre ilköğretim okullarının değişime hazır bulunuşluklarını değerlendirme bağlamında yer alan ve ikinci boyut olan “okul yöneticilerinin değişime hazır bulunuşluğu” orta düzey olarak saptanmıştır.

Helvacı ve Ak’ın (2007) okul yöneticilerinin değişimi yönetme yeterlikleri konulu araştırmasında, öğretmenlerin görüşlerine göre ilköğretim okul yöneticilerinin değişimi yönetme yeterliklerinin orta düzeyde oldukları belirlenmiştir. Yine benzer bir çalışma da Argon ve Özçelik (2007) tarafından, okul yöneticilerinin değişimi yönetme yeterlikleri konulu araştırmasında, öğretmenlerin görüşlerine göre ilköğretim okul yöneticilerinin değişimi yönetme yeterlikleri orta düzeyde bulunmuştur.

Helvacı’nın (2009) yaptığı çalışmada, okullarda değişim girişimlerinde karşılaşılan engeller bağlamında okul yöneticilerinin yetersizliklerinden kaynaklanan engellerin önemli rol oynadığı bulgusunu ortaya koymuştur. Okul yöneticilerinden kaynaklanan başlıca engellerin ise okul yöneticilerinin okullarda değişim girişimlerine gerekli ilgiyi göstermemeleri, okul

yöneticilerinin istekli olmamaları, okul yöneticilerinin yeniliklere açık olmamaları, okul yöneticilerinin yeniliklerden haberdar olmamaları, okul yöneticilerinin liderlik yeteneklerinden yoksun olmaları, okul yöneticilerinin ileriye görememeleri, okul yöneticilerinin prosedürlere çok fazla önem vermeleri, öğretmenleri değişim konusunda bilgilendirmemeleri olduğu belirtilmektedir.

Aksoy (2005)'un, ilköğretim okullarında değişim yönetiminin gerçekleştirilmesi sürecinde örgütsel iletişimin rolüne ilişkin öğretmen algıları konulu yaptığı çalışmada, okul yöneticileri motivasyon, iletişim, yeni değerler, katılım, eğitim, zorlama, güven verme, boyutlarında orta derecede yeterli oldukları sonucuna ulaşmışlardır.

Gündoğdu'nun (2000) ilköğretim okullarında yaptığı araştırma bulgularına göre de, çalışanların değişim faaliyetleri esnasında güdülenmelerini sağlayacak, değişime teşvik edecek özendiricilerin yetersiz olduğu saptanmıştır. Bu sonucun da okul yöneticilerinin değişimi yönetme esnasında güdülenme ve özendiriciler sağlama konusunda gerekli yeterliğe sahip olmadığının göstergesi olarak değerlendirilebilir.

Erçetin ve Demirbulak (2002)'in yaptığı bir çalışmaya göre; okul yöneticileri planlanmış değişim sürecinde sorumluluklarını ve rollerini anlayıp kabul etmelidirler. Liderlik alanlarında eğitilmelidirler.

Yukarıda bahsedilen Helvacı ve Ak'ın (2007), Helvacı'nın (2009), Argon ve Özçelik'in (2007), Aksoy'un (2005) ve Gündoğdu'nun (2000) araştırma sonuçlarının, bu çalışmada okul yöneticilerinin değişime hazır bulunuşluklarının orta düzeyde saptanan sonuçları desteklediği görülmektedir. Başka bir ifadeyle okul yöneticilerinin değişime hazır bulunuşluklarının istenilen düzeyde olmadıkları söylenebilir.

Okul yöneticilerinin değişime hazır bulunuşluk düzeylerinin istenilen düzeyde olmamasını birçok nedeni olabilir. Bunlardan bazılarının; mesleki gelişimlerini sağlama konusunda ilgili yayınları gerektiği kadar takip edememe; eğitim öğretim çalışmalarının yürütülmesinde, sürekli farklı ve çağdaş yöntemler kullanabilecek yeterliğe sahip olamama; okullarında

değişime karşı oluşabilecek direnişlerin nasıl azaltılabileceği konusunda yeterli bilgi ve beceriye sahip olamama; okulda değişim için bir vizyon oluşturamama ve değişim sürecinde yer alan okul personeli arasında karşılıklı destek ve güven duygusu oluşturamama olduğu söylenebilir.

Öğretmenlerin yöneticilerin değişime hazır bulunuşluk boyutuna ilişkin görüşleri, cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir [$t(253) = -0.1618, p > 0.05$]. Göreli olarak, kadınların, yöneticilerin değişime hazır bulunuşluk düzeyine ilişkin görüşleri ortalamalarının ($\bar{X} = 3,163$), erkeklerin ortalamalarından ($\bar{X} = 3.079$) daha yüksek olduğu görülmektedir.

Araştırma bulgularına göre ilköğretim okullarının değişime hazır bulunuşluklarını değerlendirme bağlamında yer alan ve üçüncü boyut olan “okulların alt yapısının değişime hazır bulunuşluklarının” öğretmen görüşlerine göre orta düzeyde oldukları sonucuna ulaşılmıştır.

Helvacı'nın (2006) yaptığı araştırmada, okul yöneticilerinin görüşlerine göre, okullarda değişim veya yenileşme girişimlerini engelleyen en önemli faktörlerin başında, okulun ekonomik (maddi) sıkıntıları ve devletin okullara gerekli maddi imkânlar sunmaması ve bununla birlikte okulların bina, donanım, fiziki bakımdan yetersiz oluşu (araç-gereç, laboratuvar, bilgisayar eksikliği gibi alt yapı yetersizliği) görülmektedir. Okul yöneticilerinin görüşlerine göre de okulların alt yapılarının değişime hazır bulunuşluğunun istenilen düzeyde olmadığı görülmektedir ve bulgular araştırmanın bulgularıyla örtüşmektedir.

Summak ve Çelik'in (2006) araştırmasında elde edilen bulgulara göre, okul yöneticileri ve öğretmenler ilköğretim okullarında değişimin ve yeniliklerin uygulanmasını engelleyen en önemli faktör olarak kaynak yetersizliklerini (teknolojik alt yapının hazır olmaması, yeterli düzeyde mali kaynak sağlanmaması ve okulun fiziki durumunun yeterli olmaması) görmektedirler. Yapılan araştırmada öğretmenler, okulların internet alt yapısını ve fiziki donanımını değişim için yeterli görürken, okulların değişim için gerekli bütçeyi oluşturabilecek maddi imkânlarını yeterli bulmamışlardır. Bu bulgular araştırmanın bulgularıyla örtüşmektedir.

Erdoğan (2005), yeni yapılandırmacı eğitim yaklaşımı bağlamında 5. sınıf fen bilgisi programını, uygulama sürecinde öğrenci ve öğretmen bakış açısıyla analiz etmeye çalışmış ve etkinlikler için yeterli araç-gerecin bulunmadığından dolayı içerik açısından memnun olmadıkları belirlenmiştir. Bu bulgunun da okulların alt yapı itibariyle değişime hazır bulunuşluğunun istenilen düzeyde olmadığını vurgulamaktadır.

Helvacı'nın (2009) yaptığı araştırmada, öğretmenlerin görüşlerine göre okullarda değişim girişimlerine karşı engel oluşturan en önemli faktörün okulların yetersizliği ve bu bağlamda engellerin ise okulun maddi /ekonomik imkânlardan yoksun oluşu, okulların fiziki alt yapı, donanım, laboratuvar bakımından yetersiz oluşu, okulların teknoloji (bilgisayar, internet, araç-gereç) bakımından yetersizliği olduğu sonucuna ulaşmıştır. Bu bulgular, bu araştırmanın bulgularıyla örtüşmektedir. Dolayısıyla okulların alt yapısının (fiziki ve teknolojik) değişime hazır bulunuşluğu istenilen düzeyde olmadığı söylenebilir.

Ayrıca bu bulguları Gündoğdu (2000) ve Gökçe'nin (2005) araştırma bulguları da desteklemektedir. Bu araştırmalara göre de, öğretmen ve yöneticiler, kaynak yetersizliğini (araç, gereç, bina, para) eğitimsel değişmelerin en temel engelleyicileri olarak görmektedirler. Yeniliklerin başarılı bir şekilde uygulanabilmesi için yeterli düzeyde kaynak sağlanması uygulayıcılar tarafından bir zorunluluk olarak görülmektedir. Ancak ilköğretim okullarında yapılan yeniliklerin gerekli alt yapı çalışmaları yapılmadan ve yeterli düzeyde kaynak sağlanmadan uygulamaya konduğu söylenebilir.

Öğretmenlerin okulun alt yapısının değişime hazır bulunuşluk boyutuna ilişkin görüşleri cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir [$t(253) = 0.732, p > 0.05$]. Göreli olarak, erkeklerin, yöneticilerin değişime hazır bulunuşluk düzeyine ilişkin görüşleri ortalamalarının ($\bar{X} = 2.970$), kadınların ortalamalarından ($\bar{X} = 2.928$) daha yüksek olduğu görülmektedir.

Bu araştırmanın tüm bulgularını destekleyecek bir takım çalışmalardan bahsetmek mümkündür. Gelen ve Beyazıt (2006) tarafından yapılan çalışmada, öğretmenlerin programlarda meydana gelen değişimlerdeki amaca hizmet edecek yeterlilikte olmadıkları,

okullarda yeterli materyallerin mevcut olmadığı, sınıfların mevcut öğrenci sayılarının fazla olduğu, özellikle köy okullarının şartlarının yeni programın amacına hizmet edebilecek durumda olmadığı, içeriğin geri dönüşlere izin vermeyecek yoğunluğu taşıdığı, kazanımlar ile ölçme-değerlendirme süreçlerinde zaman zaman önemli sorunlar yaşandığı belirlenmiştir. Bu bulgularda göstermektedir ki okulların öğretmenler ve okulun alt yapısı değişime hazır bulunuşluklarının istenilen düzeyde olmadığını göstermektedir.

Araştırma bulgularına göre ilköğretim okullarının değişime hazır bulunuşluklarını değerlendirme bağlamında yer alan ve dördüncü boyut olan “velilerin değişime hazır bulunuşluklarının” öğretmen görüşlerine göre orta düzeyde oldukları sonucuna ulaşılmıştır.

Helvacı'nın (2009) yaptığı araştırmada, okullarda değişim girişimlerinin önemli engellerden birisinin de velilerin yetersizliklerinden kaynaklanan engeller olduğunu ortaya koymuştur. Bu engeller bağlamında ise, velilerin ekonomik açıdan yoksunluğu, velilerin okullara değişim ve yenilik için maddi desteği vermemeleri, değişim veya yeniliğe karşı olumsuz tutumları (hazır olmamaları-gerekli görmemeleri, duyarsız olmaları, isteksiz olmaları vs.) olduğu saptanmıştır. Bu bulgular araştırmanın bulgularıyla örtüşmektedir.

Öğretmenlerin velilerin değişime hazır bulunuşluk boyutuna ilişkin görüşleri cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir [$t(253)= 0.799, p>0.05$]. Göreli olarak, erkeklerin, velilerin değişime hazır bulunuşluk düzeyine ilişkin görüşleri ortalamalarının ($\bar{X}=3,062$), kadınların ortalamalarından ($\bar{X}=2.994$) daha yüksek olduğu görülmektedir.

Öneriler

Araştırma bulgularına dayanarak aşağıdaki öneriler ileri sürülebilir:

Probleme İlişkin Öneriler

1. Araştırma bulgularına göre, ilköğretim okullarının değişime hazır bulunuşluğunun ilk boyutu olan öğretmenlerin değişime hazır bulunuşluğu öğretmenlerin görüşlerine göre orta düzeyde olduğu görülmektedir. Bu nedenle ilköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin değişime hazır bulunuşluklarını artırmada özellikle;

• Mevcut durumu koruma eğiliminde olma yerine, değişim ya da yenilikten yana olma eğilimine sahip olmaları,

• Değişim ya da yenilik girişimlerine karşı üst düzeyde motivasyona sahip olmaları,

• Okulda değişik öğretim yöntem ve tekniklerini deneme eğilimi içinde olmaları,

• Değişime karşı çekimser bir tutum yerine değişim için aktif roller üstlenmeleri ve pozitif tutumlar sergilemeleri için hizmet içi eğitim kursları, seminerler, konferanslar gibi eğitim programları düzenlenmelidir.

2. Araştırma bulgularına göre, ilköğretim okullarının değişime hazır bulunuşluğunun ikinci boyutu olan yöneticilerin değişime hazır bulunuşluğu öğretmenlerin görüşlerine göre orta düzeyde olduğu görülmektedir. Bu nedenle ilköğretim okullarında görev yapan okul yöneticilerinin değişime hazır bulunuşluklarını artırmada özellikle,

• Mesleki gelişimlerini sağlama konusunda ilgili yayınları takip edebilmelerini,

• Eğitim öğretim çalışmalarının yürütülmesinde, sürekli farklı ve çağdaş yöntemler kullanabilecek yeterliğe sahip olabilmelerini,

• Okullarında değişime karşı oluşabilecek direnişlerin nasıl azaltılabileceği konusunda yeterli bilgi ve beceriye sahip olabilmelerini,

• Okulda değişim için bir vizyon oluşturabilmelerini,

• Değişim sürecinde yer alan okul personeli arasında karşılıklı destek ve güven duygusu oluşturabilecek bilgi ve beceriye kısaca değişimi yönetme yeterliklerine sahip olabilmelerini sağlayabilmek için hizmet içi eğitim kursları, seminerler, konferanslar gibi eğitim programları düzenlenmelidir.

3. Araştırma bulgularına göre, ilköğretim okullarının değişime hazır bulunuşluğunun üçüncü boyutu olan okulların alt yapılarının değişime hazır bulunuşluğu, öğretmenlerin görüşlerine göre orta düzeyde olduğu görülmektedir. Bu nedenle ilköğretim okullarının değişime hazır bulunuşluklarını artırmada özellikle,

• Okulun bütçesinin değişim veya yeniliği gerçekleştirebilecek maddi olanaklara sahip olmasını,

• Okulda etkili değişiklik ve yenilik yapılabilecek bürokratik yapının mevcut olmasını,

- Okulda değişiklik veya yenilik yapabilmek için gerekli, kanun, tüzük ve yönetmeliğin mevcut olmasını sağlayacak gerekli önlemler ve düzenlemeler yapılmalıdır.

4. Araştırma bulgularına göre, ilköğretim okullarının değişime hazır bulunuşluğun dördüncü boyutu olan velilerin değişime hazır bulunuşluğu öğretmenlerin görüşlerine göre orta düzeyde olduğu görülmektedir. Bu nedenle velilerin değişime hazır bulunuşluklarını artırmada özellikle,

- Okulun velilerinin okulda olası değişim veya yenilik girişimlerinde okul yöneticilerini desteklemelerini,

- Okulun velilerinin okulda olası değişim veya yenilik girişimleri için gereken maddi desteği sağlayabilmeleri için velilerle okulların değişim veya yeniliğin önemi konusunda etkin bilgilendirici toplantılar yapılmalıdır.

Araştırmaya İlişkin Öneriler

1. İlköğretim okullarının değişime hazır bulunuşluklarının gerektiği düzeyde olmamalarının nedenlerini etkili bir biçimde ortaya koyabilmek için okul yöneticilerinin ve velilerinin görüşlerine başvurularak ayrıca bir araştırma yapılmalıdır.

2. İlköğretim okullarının değişime hazır bulunuşluklarının gerektiği düzeyde olmamalarının nedenlerinin belirlenmesinde, nitel araştırma tekniklerinden de yararlanılmalıdır. Örneğin görüşme tekniği kullanılarak veli, öğretmen ve okul yöneticilerinin değişime hazır bulunuşluklarının istenilen düzeyde olmamasının nedenleri daha derinlemesine incelenebilir.

3. Ortaöğretim okulları kapsamında türlerini dikkate alarak değişime hazır bulunuşlukları üzerine benzer çalışmalar yapılarak karşılaştırmalar yapılmalıdır.

4. Böyle bir çalışma, ülkenin coğrafi yapısı, ekonomik yapısı, sosyal ve kültürel yapısı göz önüne alınarak, değişik bölgelerde gerçekleştirilebilir.

5. Benzer araştırma, özel okullar içinde yürütülebilir.

6.Okul yöneticileri ve öğretmenlerin değişime karşı hazır bulunuşluk düzeyleri velilere ve öğrencilere sorularak araştırılabilir.

7.Bu çalışmanın bulgularından yararlanarak, araştırmanın kapsamı daha daraltılarak derinlemesine araştırma yapılabilir.

KAYNAKÇA

- Açıklalın, A. (1995). 2020 Yılında Benim Okulum. *Eğitim Yönetimi Dergisi*, 1(1), 7–21, (1995, Kış).
- Alıç, M.(1990). **Genel Liselerde Örgütsel Değişme İhtiyacı**. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınlan. No:15.
- Alkan, M.(1992). **Ortaöğretimde Yenileşme**. Ankara: Türk Eğitim Derneği Yayınları.
- Balcı, A. (200 1). **Etkili Okul ve Okul Geliştirme**. İkinci Baskı. Ankara: PEGEM A Yayıncılık.
- Bursalıoğlu, Z.(2000). **Eğitim Yönetiminde Yeni Yapı ve Davranış**. Ankara: PEGEM Yayınları.
- Cafoğlu, Z. (1996). *Değişen Eğitim Sistemindeki Değişmezlik*. Yeni Türkiye. Eğitim Özel Sayısı. Ankara: Yeni Türkiye Medya Hizmetleri yayınları. OcakŞubat. Yıl:2. Sayı7.
- Çalık, T. (1997). *Türk Milli Eğitiminin Örgütsel Değişme İhtiyacı*. G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi. Cilt 17, Sayı 2.
- Çelikten, M. (2000). Okul Müdürlerinin Değişim Yönetimi Becerileri. *9.Eğitim Bilimleri Kongresi Sözlü Bildirisi*.
- Çetin, K. ve Yalçın, M. (2002). Milli Eğitim Bakanlığı Yönetici Eğitimi Programlarının Değerlendirilmesi. *21. Yüzyıl Eğitim Yöneticilerinin Yetiştirilmesi Sempozyumu*. (1617 Mayıs). Ankara: Ank.Ün. Eğitim Bilimleri Fak. Yayınları, Yayın No: 191.
- Erdoğan, M. (2005). Yeni Geliştirilen Beşinci Sınıf Fen Ve Teknoloji Dersi Müfredatı: Pilot Uygulama Yansımaları. *Eğitimde Yansımalar: VIII. Yeni İlköğretim Programlarını Değerlendirme Sempozyumu*, (2005, 14–16 Kasım), Erciyes Üniversitesi Sabancı Kültür Sitesi, Kayseri.
- Erçetin, Ş. ve Demirbulak, D. (2002). Türkiye’deki Sekiz Yıllık Zorunlu Eğitimin Dördüncü Yılında Okulların Değişime Hazırlık Düzeyine İlişkin Okul Yöneticilerinin Görüşleri. *Educational Research Quarterly*, 26(2), 3–12.
- Fullan, M.(1991). *The New Meaning of Educational Change*. New York, Teachers’ College Press.
- Gökçe, F. (2007). Değişmenin Kavramsal Modelleri ve Değişme Sürecinde Eğitim Yöneticisinin Yeterlikleri. *Milli Eğitim Dergisi*, (177), 237–252, (2007, Kış).
- Gödek, Y. (2005). Öğretmen Eğitiminde Yeniden Yapılanma, Problemler ve Bazı Öneriler. *XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı Bildirileri*, İnönü Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Malatya, 355-360, (2005, Temmuz).

- Helvacı, M. A. (2004). **İlköğretim Okul Yöneticilerinin Değişimi Yönetme Yeterlikleri.** (Yayınlanmamış doktora Tezi). Ankara Ün. Eğitim Bilimleri Ens. Eğt. Bil. Anabilim Dalı.
- Helvacı, M. A. (2005). *Eğitim Örgütlerinde Değişim Yönetimi, İlke, Yöntem ve Süreçler*, 1. Basım, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım, (2005, Ocak).
- Helvacı, M. A. ve Ak, M. (2007). Resmi İlköğretim Okul Yöneticilerinin Değişimi Yönetme Yeterliklerinin Değerlendirilmesi. *VI. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu*, Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi, (2007, Eskişehir), 618-623.
- Helvacı, M. A. (2007). Changes Occouring in Schools and Roles of the School Principals. *Fourth Balkan Congress Education the Balkans Europe. 22-24 volume 3.*
- Helvacı, M. A. (2009). The Factors That Prevent Change in Schools and the Problems of School Administrators. *Mediterranean Journal of Educational Research.* Spring:2009, Year:2, Issue:5
- Hesapçuoğlu, M. (2003). Okul, 'New Public Management' ve Toplam Kalite Yönetimi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri.* May 2003. Volume 3. Issue 1.
- Kaptan, Z. (2001). Öğretmen Yetiştirmede Yeniden Yapılanma. 2000 Yılında Türk Milli Eğitim Örgütü ve Yönetim. *Eğitimde Yansımalar:IV Ulusal Sempozyumu.* Öğretmen H.H.Tekışık Eğitim Geliştirme Vakfı Yayınları: 4, Ankara.
- Karip, E. (1996). Etkili eğitim sistemlerinin geliştirilmesi. *Eğitim Yönetimi* 2: 245-257.
- Kurşunoğlu, A. Ve Tanrıöğen, A. (2006). İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin Örgütsel Değişmeye İlişkin Tutumları. *Ulusal IV. Eğitim Bilimleri Kongresi*
- Kotter, J.P. (1996). *Leading Change.* Harvard Business School Press. Boston, Massachusetts.
- Morrison, K. (1998). **Management Theories for Educational Change.** Paul Chapman Publishing Ltd. London.
- Özdemir, S. (1995). **Eğitimde Örgütsel Değişme. Ders Geçme ve Kredili Sistem Üzerine bir Araştırma.** MEB: Eğitim Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı. Ankara.
- Peterson, K. (1995). **Critical Issue : Leading and Managing Change and Improvement.** University of Wisconsin Madison. Date Posted:1995. www.NCREL.org. 10.05.2002
- Sabuncuoğlu, Z., Tüz, M. (1998). **Örgütsel Psikoloji.** Bursa. Alfa Yayınları.
- Sağlam, M.(1982). **Örgütsel Değişme.** TODAİE Yayınları. Yayın No:185, Ankara.
- Sparks, D.(1993). 13 Tips for Managing Change in Schools. **Education Digest**, Feb93, Vol.58 Issue 6, p13. Database: Academic Search Primier.
- Spitulnik, N.R. (2001). **How Elementar Principals Perceive the Changes in Their Roles and Their Schools As a Result of Massachusetts Education Reform.**
- Summak, M. S. (2006). **Eğitim Denetimi Dersi Ders Notları.** Eğitim Bilimleri Yüksek Lisans Programı, Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Tanrıöğen, A.(1995). Değişikliğe Karşı Direnme ve Eğitim Yöneticilerinin Direnme Karşısındaki Rollerini. *Çağdaş Eğitim*, 211, ss:8 12
- Taymaz, H. (1997). *Uygulamalı Okul Yönetimi.* Ankara: A.Ü. Eğitim Bilimleri Fak.Yayınlan. No :180.
- Titiz, M.T. (1999). **Ezbersiz Eğitim "Yol Haritası".** İstanbul: Beyaz Yayınları.

- Toklucu, E.(2001). MEB. Merkez Teşkilatının Yapısına Ait Sorunlar ve Çözüm Önerileri. 2000 Yılında Türk Milli Eğitim Örgütü ve Yönetim. Eğitimde Yansımalar:IV Ulusal Sempozyumu. Öğretmen H.H.Tekışık Eğitim Geliştirme Vakfı. Ankara.
- Toptan, K.(2001). Yeniden Yapılanma. 2000 Yılında Türk Milli Eğitim Örgütü ve Yönetim. Eğitimde Yansımalar:IV Ulusal Sempozyumu. Öğretmen H.Tekışık Eğitim Geliştirme Vakfı. Ankara.
- Türk, E. (1998). Cumhuriyet Döneminde Milli Eğitim Bakanlığı Merkez Orgütünde Yapı Boyutundaki Değişmeler. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). A.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Karip, E. (1996b). Etkili eğitim sistemlerinin geliştirilmesi. **Eğitim Yönetimi** 2: 245-257.
- Kırcıoğlu, B. (2010). İlköğretim Okullarının Değişime Hazır Bulunuşluk Düzeyleri. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Ens.

EXTENDED ABSTRACT

We live in the information age. The rapid increase of information and technological developments affect the socio-cultural, economical and political structures of countries a great deal. The aim and the structure of educational organizations which are under the influence of these socio-cultural and economical changes and developments also change. It therefore became vital for schools to change their structures and goals in order to be able to adapt to the changing environment.

In Turkey like in other countries after 1980s the rapid change and increase in variety in education field, reform movements and restructuring initiatives in schools impose more responsibilities on decision-makers. The expectations and the roles of school principal and teachers also change after all. There is a common belief that the roles and responsibilities of school principal and teachers will continuously change and will never stay inert (Edwards, 2000; Taymaz, 1997: 29; Açıkalin, 1995; Çetin ve Yalçın, 2002; Titiz, 1999; Cafoğlu, 1996: 39).

The Aim of the Research

The aim of this study is to determine the perceptions of teachers on the readiness level of school administrators, teachers and the physical and technological infrastructure of schools for change. It is also aimed to identify if there is a significant gender difference in the perceptions of teachers on the readiness of school administrators and teachers and the physical and technological infrastructures of schools for change.

Sample

The population of the study involves 1669 teachers who are employed in 175 basic education schools affiliated with the Ministry of National Education, which are located in the center of Uşak and in some villages of the counties of Banaz, Eşme, Karahalli, Sivasli within the borders of Uşak in the academic year of 2009-2010. The sample of the study includes randomly selected 255 teachers employed in 85 basic education schools which are located in the center, counties and villages of Usak.

Measurement and Analysis

The data were obtained through the “Personal Information Form” and “The Readiness Level of State Basic Education Schools for Change” scale which were developed by the researchers and had 57 items. The scale includes four subscales.

The construct validity of the subscales was analysed through factor analysis technique. For the reliability of the scale Cronbach Alpha Coefficient formula which is an internal consistency approach was used. The reliability coefficient level was found to be .95.

For data analysis SPSS 11.5 package programme was used. In each subscale the arithmetic means and standard deviations of the answers of the teachers were calculated. T-test was applied in order to determine if there was a significant gender difference between the perceptions of the teachers on the readiness level of basic education schools. The significance level of 0.05 was used to determine the differences in the group average scores.

Results and Discussion

The perceptions of the teachers, who are employed in state basic education schools in Usak, showed that the readiness level of school administrators, the physical and technological infrastructure of school and parents is on an average level. There is no significant gender difference between the perceptions of teachers on the readiness of school administrators, the physical and technological infrastructure of school and parents with regard to gender.

The least readiness level of teachers for change can be seen in the following behaviours: impartial attitude towards change; trying different teaching methods and techniques; high motivation for change and new initiatives; preserving the statusquo rather than change and novelty.

The least competency of school administrators within the dimension of readiness level for change was found in the following behaviours: having sufficient skills and competency to deal with any possible resistance for change in their schools; having skills and knowledge for how to build mutual trust and respect among the school staff; Creating vision for change in schools; performing educational activities; having sufficient competence for using different contemporary methods; following publications for their career development.

The least competency of the physical and technological infrastructure of schools within the dimension of readiness level was found in the following areas: schools' having sufficient budget for change and reform practices; schools' having the necessary laws, bylaws and regulations for any change and restructuring practices.

The least competency of the parents within the dimension of readiness for change was found to be parents' having tendency for supporting any possible change and reform initiatives in schools.